

POLITI HØGSKOLEN

STUDIEPLAN

UTDANNING I FUNKSJONSRETTET LEDELSE FOR AKSJONSLEDERE

Programkode: FRLAL

15 studiepoeng

**Godkjent i Utdanningsutvalget
21. april 2021
Justering godkjent av avdelingsleder
15.februar 2022**

1. Innledning og formål

Aksjonsledelse i en skarp aksjon er blant de mest krevende oppgavene politiet kan bli satt til. Aksjonsleder som funksjon er en delleder underlagt innsatsleder i en skarp aksjon. Utpekt aksjonsleder får delegert ordremyndighet over en innsatsstyrke i en konkret aksjon eller operasjon.

Aksjonsleder skal bistå i oppdragsløsningen ved å planlegge, gjennomføre og evaluere aksjoner, herunder samarbeide med innsatsleder og nasjonale bistandsressurser (NB), koordinere aktiviteter og ressurser, oppfølging av mannskaper og støtte til innsatsleder. Funksjonen krever situasjonsvurderinger og beslutningstaking, i komplekse og tidskritiske situasjoner, som potensielt kan ha store konsekvenser for liv og helse for både egne mannskaper og sivile.

Oppgavene knyttet til å bistå innsatsleder med planlegging av deloppdrag i aksjoner eller operasjoner krever en grunnleggende forståelse av kompleksiteten i politiet som organisasjon, ettersom slike oppgaver involverer mange aktører og ressurser.

En sentral del av aksjonslederens oppgaver er å bidra til erfaringslæring i politiet, det vil si å bidra til at gjennomførte aksjoner og operasjoner evalueres systematisk med tanke på å videreutvikle både politiet som organisasjon og politiets oppdragsløsning. Systematiske evalueringer skal gi grunnlag for organisasjonslæring, individuell utvikling og faglig utvikling i distriktene.

For å imøtekomme de høye krav som stilles til personell som skal utøve aksjonsledelse, tilbyr Politihøgskolen utdanning i funksjonsrettet ledelse for aksjonsledere. Formålet med utdanningen er å øke kompetansen innen taktisk ledelse til personell som skal fungere som aksjonsledere i politiet.

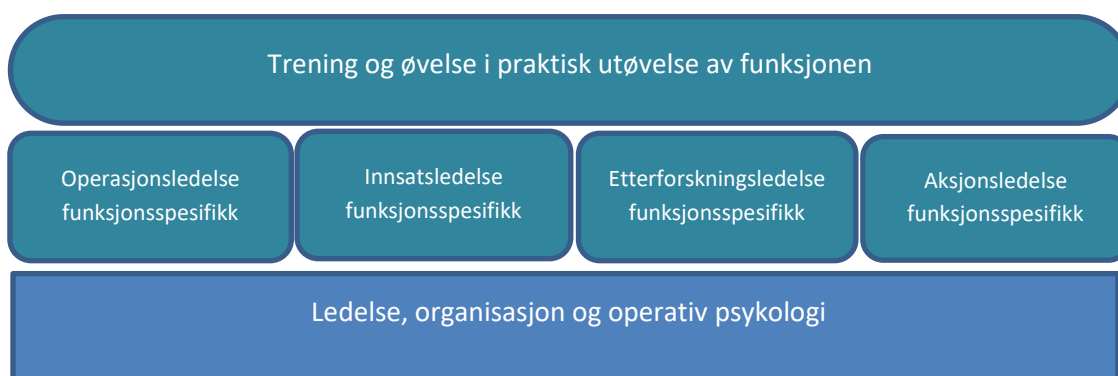
Utdanningen vil omhandle funksjonsspesifikke sider ved rollen som aksjonsleder, belyst og drøftet gjennom både forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.

2. Utdanningsløp og fritak

2.1. Utdanningsløp

Politihøgskolen tilbyr også andre funksjonsrettede lederutdanninger innenfor blant annet operasjons- og oppdragsledelse og innsatsledelse. Utdanningene starter med en teoretisk samling som er felles for alle funksjonene, hvor emnene er ledelse, organisasjon og operativ psykologi. Andre del av utdanningene med funksjonsspesifikke samlinger er ikke felles, med unntak av enkelte forelesninger og emner. Siste del av utdanningene kalt “Trening og øvelse i praktisk utøvelse av funksjonen”, har noe felles innhold. Hver funksjonsrettet utdanning gir 15 studiepoeng.

Modellen for utdanning kan visualiseres slik:

2.2. Faglig godkjenning og fritak fra deler av utdanningen

Dersom man har gjennomført en av Politihøgskolens funksjonsrettede ledelsesutdanninger, og ønsker ytterligere utdanning innenfor et annet funksjonsrettet ledelsesområde, kan man søke om fritak fra utdanningens første del kalt “ledelse, organisasjon og operativ psykologi”, og begynne rett på den funksjonsspesifikke delen av utdanningen.

Følgende godskrivinger kan gjøres etter søknad:

- Videreutdanning i funksjonsrettet ledelse for innsatsledere, operasjonsledere og etterforskningsledere erstatter delen om ledelse, organisasjon og operativ psykologi, herunder
 - Samling 1

- Arbeidskravet om en individuell oppgave hvor studenten skal reflektere over egen praksis som aksjonsleder (inntil 2500 ord).
- Definerte deler av gjeldende pensum. Informasjon om dette følger etter søknad om at godskriving er innvilget.

Selv om man får fritak som beskrevet over, vil man få 15 studiepoeng for utdanningen innenfor et nytt funksjonsrettet ledelsesområde.

3. Målgruppe og opptakskrav

3.1. Målgruppe

Målgruppen er innsatspersonell som har

- eller er tiltenkt, funksjon som aksjonsleder
- stilling som instruktør i operative disipliner, med særlig ansvar for aksjonsledelse

3.2. Opptakskrav

Søkere må dokumentere følgende formelle krav:

Utdanning:

- Bestått bachelorgrad i politiutdanning/ 3-årig politiutdanning
- Bestått utdanning for innsatspersonell til politiets beredskapstropp, eller bestått utdanning for innsatspersonell til politiets livvaktteneste, eller bestått utdanning for innsatspersonell til politiets utrykningsenhet

Ansettelse, praksis og andre krav:

- Ansettelse i politiet
- Attest fra politidistriktet/særorganet at studenten har/er tiltenkt funksjon som aksjonsleder
- Minimum 3 års praksis som innsatspersonell til politiets utrykningsenhet i løpet av siste 5 år, eller minimum 1 års praksis som innsatspersonell til politiets beredskapstropp eller innsatspersonell til politiets livvaktteneste i løpet av siste 5 år.

Søkere som ikke tilfredsstiller kravet om bachelor i politiutdanning/3-årig politiutdanning, må dokumentere følgende:

- bestått 2-årig utdanning fra Politiskolen, og i tillegg
 - minimum 60 studiepoeng, eller
 - 1680 timer etterutdanningskurs, eller
 - 5 års praksis fra politiet

4. Læringsutbytte

4.1. Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning

- Vise forståelse for aksjonsleders rolle i organisasjonen og utøve denne på en selvstendig måte
- Fremstå med bevissthet om betydningen av samhandling og notoritet på tvers av funksjoner og roller, internt og eksternt
- Vise inkludering i utviklingen av felles situasjonsforståelse og selvstendighet i beslutningstaking
- Vise forståelse for betydningen av både erfarings- og forskningsbasert kunnskap som grunnlag for nytenkning, utvikling og kompetanseheving innen aksjonsledelse

4.2. Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om

- Aksjonsleders rolle og ansvar i organisasjonen
- Ulike leder stiler, lederroller og perspektiver på funksjonsrettet ledelse
- Balansere rollen mellom teammedlem og aksjonsleder
- Organisering med vekt på
 - Teamarbeid
 - Samvirke og samhandling
- Situasjonsbevissthet og felles mentale modeller
- Situasjon- og risikovurderinger i beslutningstaking
- Kommunikasjon i en operativ setting

- Stress og stressmestring
- De ulike fasene av skarpe oppdrag
- Planlegging av øyeblikkelige og forberedte aksjoner
- Evaluering og erfaringslæring
- Ulike kulturelle verdier, normer og regler, og disses betydning ved ulike sider av tjenesteutførelsen

4.3. Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning

- Reflektere over egen lederpraksis og anvende ulike leders stiler
- Etablere og anvende felles mentale modeller i oppgavehåndteringen
- Planlegge, gjennomføre og evaluere oppdrag
- Utføre strukturert ordregivning både i situasjoner med god og dårlig tid
- Begrunne valg av og anvende politioperative metoder, taktikker og teknikker
- Samarbeide med tildelte aktører for å bidra til en trygg og effektiv oppdragsløsning
- Identifisere egne og andres stressreaksjoner og iverksette kompenserende tiltak
- Vurdere prosesser som påvirker situasjonsforståelse, beslutningstaking og atferd i kritiske situasjoner
- Benytte læringspunkter fra evaluering av oppdrag for å forbedre oppdragsløsningen
- Vise innsikt og reflektere over handlingsvalg i møte med et mangfoldig publikum på en profesjonell måte

5. Organisering av undervisnings- og læringsaktiviteter

Videreutdanningen er organisert som et deltidsstudium, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av 6-12¹ måneder. Omfanget på utdanningen er anslått til ca. 420 timer. Videreutdanningen er organisert i samlinger, og undervisnings- og læringsaktiviteter i og utenom samlingene. Samlingene utgjør inntil 160 timer som

¹ Årsaken til det store spennet i gjennomføringstid, er avhengigheter knyttet til Politihøgskolens IP3-kurs.

kan fordeles over kortere og lengre tid. Det er krav til 100% obligatorisk deltakelse på samlingene.

Undervisnings- og læringsaktivitetene skal bidra til at studentene tilegner seg et godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Videreutdanningen organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i aksjonsledelsesarbeidet, som kobles til relevant teori.

Undervisnings- og læringsaktivitetene omfatter individuelt arbeid, gruppearbeid, nettbasert arbeid, litteraturstudier og deltakelse i undervisning og øvelser og trening som er relevante for utdanningen og yrkesutøvelsen. Utøvelse av lederrollen i aktuelle scenarier i forskjellige skalerte øvelser vil bli en sentral del i undervisningen. Blant annet vil relevante øvelser etter prinsippet «taktisk øvelse uten styrker» (TØUS) bli benyttet.

Det blir gitt veiledning knyttet til arbeidskravene.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- En muntlig presentasjon av et selvvalgt tema fra pensumet knyttet til aksjonslederrollen. Presentasjonen skal dokumenteres skriftlig og fremlegges muntlig.
- En individuell oppgave hvor studenten skal reflektere over egen praksis som aksjonsleder (inntil 2500 ord).

6. Vurdering

Studentene blir vurdert underveis gjennom arbeidskrav, og får tilbakemeldinger på disse etter nærmere oppgitte kriterier forankret i beskrivelsene av læringsutbytte.

Videreutdanningen avsluttes med en individuell praktisk og muntlig eksamen. Studenten vil gjennomføre en praktisk eksaminering basert på en case. Den praktiske delen danner grunnlaget for en muntlig eksaminering.

Det benyttes karakteruttrykket bestått/ikke bestått.

7. Litteratur (revidert juni 2022)

7.1. Obligatorisk litteratur (i alt 957 sider)²

Arnulf, J.K. (2012). *Hva er ledelse?* Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3-4.(52 sider).

Bang, H. (2011). *Organisasjonskultur*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3-4, 9. (73 sider).

Eid, J. & Johnsen, B.H. (2018). *Operativ psykologi*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 7, 10, 11 og 14. (75 sider).

Eid, J. & Johnsen, B.H. (2019). *Operativ psykologi 2 - Anvendte aspekter*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 6 (13 sider)

Ekman, G. (2004). *Fra prat til resultat - om lederskap i hverdagen*. Oslo: Abstrakt. Kapittel 1-2, 4-8 og 11 (104 sider).

Eriksen, J. (2011). *Krise- og beredskapsledelse: Teamtrening*. Oslo: Cappelen Damm. Kap 4 s. 46-130 (84 sider).

Haaland, F. & Dale, F. (2005). *På randen av ledelse: en veiviser i førstegangsledelse*. Oslo: Gyldendal Norsk. Kapittel 2-5 (74 sider).

Johannessen, S.O og Glomseth, R. (2015). *Politiledelse*. Oslo: Gyldendal. Kap. 12,13,14,15 og 16. (89 sider).

Lundgaard, Jenny Maria (2021). *Nød og neppe. Frå anrop til beslutning ved Politiets operasjonssentral*. Oslo. Universitetsforlaget. Kapittel 1,5, 6, 8 og 9. (123 sider).

² Pensum oppdatert oktober 2021.

Rød, A. (2015). *Endring: Systeminspirert ledelse i praksis*. Oslo: Flux. Del 3 (66 sider).

Spurkeland, J. (2014). *Relasjonsledelse*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 1-4, 9 (109 sider).

Spurkeland, J. (2016). *Tilpasset ledelse*. Oslo: Universitetsforlaget. Innledning/begrunnelse, kap 1. og 8. (38 sider).

Thompson, G. (2011). *Situasjonsbestemt ledelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag del 2 og 3: s. 65-78 (58 sider).

7.2 Forutsettes kjent

Henriksen, S. V. & Kruke, B. I. (2020). Norwegian Police Use of Firearms: Critical Decision-Making in dynamic and stressful Situations. *Nordic Journal of Studies in Policing*, 7(2), 99-120. <https://doi.org/10.18261/issn.2703-7045-2020-02-03>

Johnsen, B. H. (u. å.). Beslutningstaking i operative situasjoner. <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/22-juli/beslutningstaking.pdf>

Meld. St. 10. (2016-2017). (2016). Risiko i et trygt samfunn: Samfunnssikkerhet. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20162017/id2523238/>

NOU 2012:14. (2012). *Rapport fra 22. juli-kommisjonen*. Departementenes servicesenter. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/smk/dok/nou-er/2012/nou-2012-14.html?id=697260> Kapittel 6-8, 14 og 19.

Myhrer, T.-G. (u.å.). *Handleplikten ved farlige politioperasjoner*. <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/22-juli/handleplikten-ved-farlige-politioperasjoner.pdf>

Myhrer, T.-G. (2016). *Våpeninstruks for politiet: Kommentarutgave*. Universitetsforlaget.

Oslo politidistrikt. (2012). *Utfyllende retningslinjer for nasjonale bistandsressurser ved Oslo politidistrikt.*

Politidirektoratet. (2020). *Politiets beredskapssystem del I (PBS I)*. Kapittel 7-9 og 16 (50 sider).

Politidirektoratet. *Politiets beredskapssystem del II (PBS II)*. Håndbok for Innsatspersonell.

Politidirektoratet. (2010). *Ordreinstruks for politiet (2010/005)*. [Rundskriv].

Politidirektoratet. (2020). *Emneheftet polititaktikk.*

Politihøgskolens studieplan for utdanning i funksjonsrettet ledelse for innsatsledere (2021).

Politidirektoratet. (2012). *22. juli 2011: evaluering av politiets innsats.*

Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Politiets sikkerhetstjeneste & Politidirektoratet. (2015). Terrorsikring, En veiledning i sikrings- og beredskapstiltak mot tilsiktede uønskede handlinger. [veileder-i-terrorsikring.pdf](#) (pst.no)